

Міністерство соціальної політики України
ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ЗАЙНЯТОСТІ
(ЦЕНТРАЛЬНИЙ АПАРАТ)

вул.Еспланадна, 8/10, м.Київ, 01601, тел. (044) 284-38-94, факс (044) 289-76-28
E-mail: 17@es.dcz.gov.ua Web: ua Код ЄДРПОУ 03491079

10.05.2016 № 014-01-3345/0/6-16 На № 33-03/16 від 19.04.2016

Народному депутату України

Лабазюку С.П.

Шановний Сергію Петровичу!

Державна служба зайнятості (Центральний апарат) розглянула Ваш депутатський запит щодо сучасного стану працевлаштування молоді в Україні та у межах компетенції інформує.

За даними Державної служби статистики у 2015 році рівень зайнятості серед осіб у віці 25-29 років становив 71,8% та був вищим, ніж в середньому серед всіх вікових груп (56,7%), а серед осіб віком 15-24 роки цей показник склав лише 28,2%. Низький рівень зайнятості таких осіб обумовлений тим, що молодь у такому віці навчається та не має стійких конкурентних переваг на ринку праці.

Рівень безробіття, визначений за методологією Міжнародної організації праці (МОП) серед молоді у віці 25-29 років у 2015 році становив 11,2%. Серед осіб у віці 15-24 роки цей показник становив 22,4% та був більш як удвічі вищий, ніж цей показник серед всіх вікових груп. Високий рівень безробіття обумовлений тим, що значна частина молодих людей не має необхідних професійних навичок і досвіду роботи.

У середньому по країнах ЄС рівень безробіття серед молоді у віці 15-24 роки становив 20,4%.

Державною службою зайнятості постійно вживаються заходи, спрямовані на підвищення мотивації роботодавців щодо працевлаштування молоді на вільні та новостворені робочі місця.

Молоді, яка звертається до державної служби зайнятості, надається допомога у підборі підходящої роботи, у тому числі на тимчасовій основі, сприяння в організації підприємницької діяльності, профінформаційні та профконсультаційні послуги щодо вибору професії з врахуванням потреб регіонального ринку праці, пропонується участь у ярмарках вакансій, семінарах, які проводяться службою зайнятості щодо оволодіння технікою пошуку роботи, самопрезентацій, складання резюме.

Упродовж 2015 року в державній службі зайнятості мали статус безробітного 626,4 тис. осіб у віці до 35 років (або 44% загальної чисельності безробітних) з них, за допомогою державної служби зайнятості отримали роботу 177,8 тис. безробітних осіб з числа молоді у віці до 35 років.

Верховної Ради України
17.05.2016 11:39
Вх. № 118724

У січні - березні 2016 року майже 282 тис. осіб у віці до 35 років, мали статус безробітного. За сприяння служби зайнятості працевлаштовано 70,8 тис. молодих громадян, у тому числі 41,0 тис. осіб мали статус безробітного.

З 1 січня 2013 року набрав чинності новий Закон України «Про зайнятість населення» (далі - Закон), відповідно до прикінцевих положень якого втратили чинність Закон України «Про забезпечення молоді, яка отримала вищу або професійно-технічну освіту, першим робочим місцем з наданням дотації роботодавцю» та норма статті 30 «Дотація роботодавцю на створення додаткових робочих місць» Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття».

Отже, інформація щодо витрачених державних коштів на дотацію роботодавцям упродовж 2015-2016 років відсутня.

Законом значну увагу приділено молодіжній зайнятості. Зокрема, посилено додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню громадян, які неконкурентоспроможні на ринку праці, в тому числі молоді, яка закінчила або припинила навчання у загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладах і яка вперше приймається на роботу. Законом передбачено встановлення роботодавцям квоти робочих місць для працевлаштування таких категорій громадян. У 2015 році на перше робоче місце працевлаштувалися 4,5 тис. безробітних.

У I кварталі 2016 року на перше робоче місце працевлаштовано 225 безробітних молодих осіб, які мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню.

Крім того, при наданні молодій людині першого робочого місця роботодавцю компенсуються фактичні витрати в розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за відповідну особу. Така компенсація виплачується щомісячно протягом одного року з дня працевлаштування особи за умови збереження її зайнятості упродовж двох років. Це стосується також стимулювання суб'єктів малого підприємництва, які проводять діяльність у пріоритетних галузях економіки. Так, у 2015 році з наданням компенсації роботодавцям працевлаштовано 301 особу з числа молоді, яка закінчила або припинила навчання у загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладів, звільнилася із строкової військової або альтернативної (невійськової) служби, і яка вперше приймається на роботу.

Для розвитку й підтримки підприємницької ініціативи серед безробітних, державною службою зайнятості здійснюється виплата допомоги по безробіттю одноразово для організації підприємницької діяльності. У 2015 році 7,8 тис. молодих осіб організували підприємницьку діяльність за рахунок виплати допомоги по безробіттю одноразово. А протягом січня - березня 2016 року таку допомогу отримали 1,3 тис. осіб з числа молоді у віці до 35 років.

Державна служба зайнятості надає можливість тимчасового працевлаштування, як безробітним, так і особам зайнятим трудовою діяльністю. Так, однією з дієвих форм матеріальної підтримки безробітних, надання можливості закріплення на робочому місці – є організація громадських та інших робіт тимчасового характеру. Протягом 2015 року у таких роботах взяли участь понад 70 тис. молодих осіб. А протягом січня - березня 2016 року до таких робіт залучено 16,6 тис. молодих осіб.

В Україні, в умовах значного перевищення пропозиції робочої сили над попитом (в середньому 9 безробітних на 1 вакансію), вступають в дію суворі закони ринкової конкуренції: роботодавець залишає за собою надавати перевагу тим, хто відповідає його вимогам щодо кваліфікації, досвіду роботи, особистісним якостям, і впливати на цей процес державна служба зайнятості немає можливості, оскільки це втручанням у його діяльність.

Сьогодні значна кількість роботодавців має потребу у кваліфікованих робітниках. Лідерами по кількості вакансій залишаються висококваліфіковані робітники – слюсарі, токарі, електрогазозварники, водії, швачки, робітники з ремонту електроустаткування тощо. Також затребувані працівники сфери послуг (продавці, кухарі, офіціанти, перукарі, охоронники тощо). У сільськогосподарському секторі – агрономи, трактористи та робітники з обслуговування сільськогосподарського виробництва.

Найбільшим попитом на ринку праці користуються професії, пов'язані з наявністю високого рівня кваліфікації. Існує попит на лікарів, інженерів різних галузей, викладачів, бухгалтерів, касирів, а також ІТ-фахівців. Потрібні технологи і фармацевти, менеджери з досвідом роботи.

Серед найпростіших професій найбільш затребувані підсобні робітники, прибиральники, двірники, вантажники та комірники.

За прогнозом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України у поточному році на ринку праці буде додаткова потреба у водіях та робітниках з обслуговування пересувної техніки та установок; працівниках, що надають персональні та захисні послуги (охоронниках); робітниках з видобутку корисних копалин і на будівництві; робітниках металургійних та машинобудівних професій; представниках найпростіших професій у сільському господарстві, торгівлі та сфери послуг. Також, передбачається додаткова потреба у викладачах; керівниках підприємств, установ та організацій; професіоналах в галузі фізичних, математичних та технічних наук (інженерах різних галузей, ІТ-фахівцях, хіміках).

Основна причина безробіття серед молоді – неможливість працевлаштуватися після закінчення навчального закладу за набутою професією.

Щорічно до державної служби зайнятості звертається від 4,5% до 6,3% випускників вищих навчальних закладів. Зокрема, у 2015 році статус безробітного отримали 4,8% випускників вищих навчальних закладів.

Всього у 2015 році послугами державної служби зайнятості скористалося 33,8 тис. безробітних, з числа випускників вищих навчальних закладів, що на 10% менше ніж у 2014 році. Зокрема, з початку 2015 року статус безробітного отримали 21,6 тис. осіб, з числа випускників вищих навчальних закладів, що на 14% менше ніж у 2014 році.

Серед випускників вищих навчальних закладів, зареєстрованих як безробітні, кожний четвертий навчався за напрямком підготовки економіка, комерція та підприємництво; 15% – інженерія; 14% – соціальні науки, бізнес і право; 13% – гуманітарні науки та мистецтво; 10% – охорона здоров'я; 9% – освіта.

Кількість безробітних, з числа випускників вищих навчальних закладів за освітньо-кваліфікаційним рівнем освіти *молодший спеціаліст* становила 14,2 тис. осіб, або 42% від загальної кількості; *бакалавр* – 5,2 тис. осіб (15%); *спеціаліст* – 9,6 тис. осіб (28%); *магістр* – 4,8 тис. осіб (14%).

Слід зазначити, що напрями професійного навчання в державі не відповідають потребам економіки. На даний час відбувається розвиток багатьох галузей, оновлюється устаткування, дуже швидко змінюються технології, а навчання в деяких навчальних закладах освіти продовжується на застарілій базі.

Однак, ця проблема частково вирішується завдяки направленню молоді до центрів професійно-технічної освіти державної служби зайнятості (далі - ЦПТО ДСЗ). Станом на 01.04.2016 року в структурі державної служби зайнятості функціонують 11 центрів професійно-технічної освіти державної служби зайнятості у Дніпропетровській, Донецькій, Івано-Франківській, Луганській, Львівській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Харківській та Херсонській областях. Навчальні центри здійснюють професійне навчання безробітних та іншого дорослого населення за 76 робітничими професіями та понад 200 напрямками підвищення кваліфікації за компетенціями, затребуваними на ринку праці.

Протягом 2015 року в ЦПТО ДСЗ проходили професійне навчання 33,3 тис. осіб. Рівень працевлаштування випускників ЦПТО ДСЗ у 2015 році склав 93,2%. Однією з головних складових забезпечення якісного професійного навчання в ЦПТО ДСЗ є запровадження інноваційних методик та співпраця навчальних закладів з роботодавцями.

Протягом січня-березня 2016 року професійне навчання в ЦПТО ДСЗ проходили 16,8 тис. осіб, що більше на 15,9% ніж за аналогічний період минулого року.

В умовах значного перевищення пропозиції робочої сили над попитом проблема зайнятості молоді набуває особливої гостроти. Для подолання проблеми безробіття серед молодих людей державною службою зайнятості здійснюються заходи активної політики сприяння зайнятості населення, зокрема, надання інформаційних, консультаційних та профорієнтаційних послуг, організація професійної підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації зареєстрованих безробітних

Професійна орієнтація різних вікових груп та соціальних категорій населення спрямована на формування мотивації до праці та усвідомлених підходів до вибору професії, що затребувана на сучасному ринку праці. Для цього проводяться різноманітні інформаційно-консультаційні та профорієнтаційні заходи, семінари та тренінги, зокрема, щодо оволодіння технікою пошуку роботи, самопрезентацією, складання резюме тощо.

В роботі широко використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні технології. Наприклад, профорієнтаційна інформація для ознайомлення школярів з професійно-технічними та вищими навчальними закладами, сучасними професіями, їх застосуванням у різних сферах промисловості в доступній формі розміщена на інтерактивному Інтернет-порталі державної служби зайнятості «Труд» www.trud.gov.ua, в програмно-апаратному комплексі для професійної орієнтації молоді «Профорієнтаційний термінал».

Протягом 2015 року профорієнтаційними послугами було охоплено понад 3,3 млн. осіб, з яких близько 1,4 млн. мали статус безробітного, з них понад 588,1 тис. молодих людей віком до 35 років. У т. ч. профорієнтаційні послуги отримали більше 403 тис. безробітних осіб, які мали додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню, серед них близько 44,5 тис. інвалідів та 439 осіб, які на дату реєстрації не досягли 18 років. Також, профорієнтаційні послуги отримали

близько 1,1 млн. осіб, які навчаються у навчальних закладах різних типів, з них понад 949,7 тис. учні загальноосвітніх шкіл.

В умовах ринкової економіки, коли право на працю реалізується не через соціальні гарантії, а через особисту ініціативу, проблема зайнятості набуває особливої гостроти. Ефективним шляхом її вирішення є опанування професією, яка б мала попит на ринку праці. Одним із дієвих інструментів забезпечення мобільності економічно активного населення та підвищення рівня зайнятості у сьогоdnішніх мінливих умовах ринку праці, є професійне навчання.

Упродовж 2015 року за направленням державної служби зайнятості проходило професійне навчання 178,9 тис. зареєстрованих безробітних, із них молоді до 35 років – 67,0 тис. осіб, у тому числі з числа випускників: вищих навчальних закладів – 1,9 тис. осіб; професійно-технічних навчальних закладів – 0,8 тис. осіб. По закінченню навчання більше 90% молодих людей працевлаштовуються.

Підготовка та перепідготовка зареєстрованих безробітних у 2015 році організовувалась за 180 професіями.

Протягом січня-березня 2016 року за направленням державної служби зайнятості проходили профнавчання 25,0 тис. безробітних з числа молоді.

Державною службою зайнятості і надалі вживатимуться заходи щодо сприяння працевлаштуванню та забезпечення зайнятості молоді.

З метою забезпечення гарантій зайнятості громадян, в тому числі молоді, проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування державного управління у сфері зайнятості населення та соціального страхування на випадок безробіття», розробленим Мінсоцполітики за участю Державної служби зайнятості (Центрального апарату), передбачено що у разі працевлаштування молоді віком до 24 років включно з числа випускників, зокрема на умовах стажування на робочому місці, роботодавцю щомісячно протягом строку дії договору про стажування випускника компенсуватимуться витрати на оплату праці.

На даний час законопроект готується до перепогодження у зацікавлених центральних органів виконавчої влади та сторін соціального діалогу у зв'язку зі зміною складу Уряду.

З повагою

В.о. Голови

С.Кравченко